

УДК 618.19-003.924-08-039.71
DOI 10.11603/2414-4533.2019.1.9905

©С. І. САВОЛЮК¹, Г. О. РИБЧИНСЬКИЙ²

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика¹
Львівський державний онкологічний регіональний лікувально-діагностичний центр²

Оптимізація лікувально-профілактичної тактики при рубцевих дефектах внаслідок операцій на молочних залозах

Мета роботи: удосконалити комплексне лікування пацієнтів з рубцевими дефектами молочних залоз після хірургічних втручань, обґрунтувати диференційований підхід до вибору лікувально-профілактичних заходів залежно від патогенезу утворення рубцевих дефектів та їх морфології.

Матеріали і методи. Вивчали результати лікувально-профілактичних заходів у трьох групах пацієнток: у першій групі (n=40) виконували інфільтрацію рубця розчином кортикостероїду та лідокаїну з використанням силіконового пластиру “Meriform” (Швеція) та компресійної терапії; у другій групі (n=53) здійснювали хірургічне висічення з наступним введенням дипроспану в підрубцеву зону та накладання силіконового пластиру; у третій групі (контроль, n=45) проводили виключно висічення без профілактики повторного утворення дефектного рубця. За допомогою ультразвукового дермасканування в динаміці досліджувався розмір, об’єм і показники акустичної щільності рубця. Вимірювання акустичної щільності дерми здійснювали в ділянці розміщення рубця, як контроль вимірювали акустичну щільність дерми на здоровій контрлатеральній ділянці шкіри. При рубцях до 2 мм по ширині (ультрасонографічна оцінка) призначали консервативну терапію – пацієнтки першої групи. Контрольні УЗД-дослідження проводились через 1, 3, 9, 12 місяців після зняття швів. Виконували морфологічне та імуногістохімічне дослідження висічених рубців.

Результати досліджень та обговорення. Завдяки поєднаному застосуванню глюкокортикоїдів, компресійної пов’язки та силіконового пластиру у першій дослідній групі досягнуто зниження колагеногенезу, капілярного генезу і, як наслідок, унеможливлення відновлення дефектного рубця. Через 9–12 міс. у 67,5 % утворились нормотрофічні рубці, а у 32,5 % – гіпотрофічні. Натомість у другій дослідній групі келоїдні рубці спостерігались у 28,9 % випадків, гіпертрофічні – у 20 %, гіпотрофічні у 11,1 %, нормотрофічні у 40 %. Отримані дані підтверджують, що хірургічне висічення як додаткова механічна травма не забезпечує ідеального вирішення ліквідації дефектного рубця навіть в поєднанні з профілактичними заходами. Наведений висновок впливає також і з результатів лікування контрольної групи (виключно висічення рубця): келоїдні рубці – у 46,7 %, гіпертрофічні – у 11,1 %, нормотрофічні – у 40 %.

Ключові слова: келоїдні рубці; висічення рубцевих дефектів; комбіноване лікування рубця.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень та публікацій. Рубець розвивається через заміщення власних тканин шкіри на сполучну і являє собою щільне утворення, яке виникає внаслідок регенерації тканин в результаті різних травматичних пошкоджень, де основним структурним елементом є колагенові волокна [1, 2]. Формування рубця є природним наслідком поранення шкіри, а його морфологічні характеристики залежить від багатьох факторів, а саме: глибина та площа пошкодження шкіри, термін перебігу ранового процесу, зниження імунітету, мікроциркуляції та місцевої гемодинаміки, генетична схильність до посиленого утворення рубцевої тканини, наявність різної коморбідної патології та ін. [3, 4]. У світі, за даними різних авторів, від 4 до 10 % пацієнтів схильні до утворення патологічних келоїдних і гіпертрофічних рубців після операційних втручань [5, 6].

Враховуючи високе різноманіття та поширеність патологій молочної залози, на даному органі часто виконуються первинні та повторні хірургічні інтервенції. Окрім того, щорічно у світі на 12 %

зростає кількість таких естетичних операцій, як ендопротезування молочних залоз, одномоментна мастопексія з ендопротезуванням, редуційна мамопластика [7]. Незважаючи на малоінвазивні хірургічні техніки, у значної кількості пацієнток розвиваються рубцеві дефекти, використання сучасних досягнень у їх лікуванні, а саме пневматичної компресії, фотодинамічної та метаболічної терапії, косметології, реконструктивно-пластичних операції не призвело до суттєвого покращення результатів [8, 9]. Це спонукало науковців до розробки інноваційних принципів лікування пацієнтів з патологічними рубцями та активного впровадження лікувально-профілактичних заходів для уникнення повторних рецидивів нових дефектних рубців. До сьогодні не існує єдиного достовірного алгоритму заходів стосовно рубцевих дефектів молочних залоз та способів профілактики повторного патологічного рубцеутворення.

Мета роботи: удосконалення комплексного лікування пацієнтів з рубцевими дефектами молочних залоз після хірургічних втручань шляхом отримання оптимального лікувального ефекту на